

Pe pošti prejeman:
za
zelo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6, 50 „ — „
mesec „ 2 „ 20 „
V upravnistvu prejemas:
za
zelo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.
Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
sprejemajo.
Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17
Izhajava vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike, ob
poi 6. uri popoldne.

Štev. 8.

V Ljubljani, v soboto 11. januarja 1902.

Letnik XXX.

Zopet eden!

(Kazenska pravda proti č. g. Nikolaju Stazinskiemu, župn. upravitelju na Čatežu.)

Včeraj smo kratko poročali o izidu glavne razprave, ki se je vršila dne 9. t. m. pri okrožnem sodišču v Rudolfovem. V sledečem podajemo podrobneje poročilo te v marsičem zanimive obravnave.

Sodnemu dvoru je predsedoval dež. sod. svetnik Bizzoli, votanti so pa bili dež. sod. svetovalec Munda in Gandini, ter sodni tajnik dr. Volčič. Obtožbo je zastopal drž. pravdnika namestnik Kessler, obtoženca pa zagovarjal dr. Šusteršič.

Takoj, ko se okliče razprava, zahteva dr. Šusteršič, da se pritegne stenograf, ki naj vso razpravo stenografira. Drž. pravdnik se protivi temu predlogu, a sodni dvor ugodno predlogu dr. Šusteršiča in navzoči stenograf se postavno zapriseže.

Po predlogu drž. pravdnika, kojemu se pridruži zagovornik, se obravnava vrši tajno.

Prečita se obtožnica, v kateri se obtožencu očita, da je 1.) meseca januarja leta 1901. v farni cerkvi na Čatežu, ko je čital pastirski list z dne 12. grudnia 1. 1900, pristavil besede, žaleče osebo ranjkega cesarja Jožefa II. in 2.) da je pri neki drugi priliki, ko je tudi čital nek pastirski list, izustil besede, „da je vlada na Dunaju brezverska“, — ter da je s tem zakrivil ad 1. hudodelstvo po §. 64. k. z. (razžaljenje člana cesarske hiše), razun tega pa še s svojim izustilom ad 1. in 2. tudi pregrešek po §. 303. k. z. (razžaljenje zakonito priznane cerkve), češ, da se je (s tem govorjenjem) v cerkvi na pohujšljiv način nespodobno vedel. Državno pravdnistvo torej predlaga, naj se obtoženi kaznuje po §. 64. kaz. z. (ječa od 1—5 let.)

Nagibi obtožnice, katero je sestavil drž. pravdnika namestnik Kessler, so tako zanimivi, da jih podajemo dobesedno. Glasijo se:

Obtožnica.

C. kr. državno pravdnistvo v Rudolfovem vložil pri za presojo te kazenske stvari pristojnem c. kr. okrožnem kot sodečem sodišču v Rudolfovem proti: Nikolaju Stazinski-j u, roj. 7./12. 1861. v Vidošičih 2, k. v., župnemu upravitelju na Čatežu, že kaznovanemu,

obtožbo:

1. Nikolaj Stazinski izustil se je neko nedeljo začetkom tekočega leta na prižnici v cerkvi na Čatežu pred več ljudmi, kakor je zapisano v zapisniku Z. 44/15 c. kr. okrajnega sodišča v Trebnjem v vrstah 8.—10. začeni „cesar“ — končavši „preganjal“, je toraj z grdenjem in hudim ogovarjanjem očitno in pred več ljudmi umrlemu udu cesarskega rodu spoštovanje vkratil — in

2. je s tem, da je pri navedeni priliki pod 1. inkriminirane besede izustil, neko nedeljo potem pa na leci propovedujoč dj al, da vlada je že tako brezverska na Dunaju, se med očitnim bogoslužnim opravilom v državi zakonito priznane cerkve nespodobno vedel, tako da je vtegnil druge pohujšati — storil je ad 1. hudodelstvo razžalitve uda cesarskega rodu v smislu §. 64. k. z., z dejanjem ad 2. pregrešek razžaljenja zakonito priznane cerkve v smislu §. 303. k. z. Kazen izmeriti je po §. 64. k. z. glede na §. 35. k. z.

Razlogi.

Na Kranjskem pripetilo se je uže ope- tovano, da se leca vporablja v politične namene. Osobito mlajši naraščaj duhovnikov se v tej stroki odlikuje in gre v svoji prenapetosti tako daleč, da ne razločuje več mej dopustljivega.

Eden teh duhovnikov je župni upravitelj na Čatežu Nikolaj Stazinski, ki je od občine popisane kot hud politični razgrajač.

Neko nedeljo začetkom tega leta čital je mej deseto mašo Ljubljanski škofovski list. Ta pastirski list bavl se je z galikanizmom in jožefinizmom ter s popolnim od-

padom od cerkve, to je s prostozidarstvom. V tem listu se trdi, da prostozidarji uče in širijo brezverstvo in nesramnost, da taje ne- umrjocnost človeške duše, da žive v so- vraštvu do Boga in cerkve, ter da širijo svoj strup na vse strani itd.

Pastirski list bavi se v točki „jožefi- nizem“ tudi z vzvišeno osebo umrlega ce- sarja Jožefa II. Nikolaj Stazinski prizna v svojem zagovoru sam, da je potem po pre- branem pastirskem listu se še posebno bavil z prostozidarstvom ter vernemu ljudstvu označil ta pojem z besedo „framazonstvo“. Framazon pomeni isto kot prostozidar (Frei- maurer). Nikolaj Korelc potrjuje kot priča, da je razkladanje o framazonstvu poslušal in da je obdolženec pri tej priliki dj al, ka- kor je v zapisniku Z. 44/15 zapisano.

Ravno v istem smislu se glasi tudi pri- čevanje Janeza Ostanka. Priča Peter Zolet pa izpoveduje, da se je isto nedeljo sploh po Čatežu govorilo, da se je župnik na leci na naveden način izustil.

Pomen in vsebina framazonstva ozna- čena je v navedenem pastirskem listu in se je pomen vernikom razložil. Ljudstvo veruje povsem besedam duhov- nika, ker je osobito na kmetih slabo poučeno. Če se je toraj po tej razložbi pokojni cesar Jožef II. imenoval od obdolženca na način, kakor trdijo priče, onda pač ni dvoma, da se je s tem umrlemu udu cesarskega rodu javno in pred več ljudmi ukralilo dolžno spoštovanje. Če je imel ke- daj kak človek blago srce in blag značaj in je bil unet za blagor in napredek svojih narodov, trditi se mora to o pokojnem ce- sarju Jožefu II. V subjektivnem obziru pa zadostuje za učinek hudodelstva v smislu §. 64. k. z., da si je bil storilec svest, da zamore z svojim dejanjem dolžno spoštova- nje kratiti.

Glede na olikanost obdolženca, ki se mu mora kot duhovniku priznati, glede na razobložbo pomena framazonstva v pastir- skem listu in glede na okolnost, da je ob-

dolženec hud nasprotnik prostejšega mišljenja in naprednjaštva, katero je pospeševal ravno pokojni cesar Jožef II., je pa tudi jasno, da si obdolženec ni bil svojega dejanja samo svest, da ž njim krati dolžno spoštovanje, ampak je bil njegov namen naravnost na to naperjen. Vporabil je priliko, da je zamogel svoji prenapetosti duška dati.

Strast obdolženca sledi tudi po izpričevanju Janeza Ardigala. Neko nedeljo potem bral je Nikolaj Stazinski zopet pastirski list, ki se je bavil z volitvami. Priča pravi, da je pri isti priliki obdolženec raz leco rotli pri- čujoče, da morajo voliti krščanske moze, ter pristavil „da vlada je že tako brezverska tam na Dunaju.“ To izustenje vtremeljuje brezdvomno prestopok po § 491 491 k. z. in čl. V. zak. 17. decembra 1862, št. 8 drž. zak. iz leta 1863.

Kaznjivost je sicer zastarala, vendar je dejanje za osebo obdolženca značilno. V obeh slučajih opravljal je obdolženec na leci v cerkvi očitno bogoslužno opravilo. Mej to spada namreč tudi branje in razkla- danje škofovskih pastirskih listov raz leco po duhovnikih zbranemu ljudstvu.

S tem pa, da je obdolženec mej tem bogoslužnim opravilom v prvem slučaju storil dejanje, ki spada pod določbo § 64 k. z. in v drugem prestopok po § 491 k. z. in členu V. zak. 17. decembra 1862, št. 8 drž. zak. ex 1863, se je on nespodobno vedel, tako da je utegnil druge pohujšati. To kaže dejstvo, da je ljudstvo, ki je povsem lojalno, potem po vasi govorilo, kaj je župnik na leci o cesarju Jožefu II. govoril. Da si je bil Nikolaj Stazinski v obeh slučajih svo- jega nespodobnega pohujšljivega vedenja svest, sledi iz zgoraj navedenih razlogov in okolnosti, da sam ne trdi, da ne bi bil pri pravi pameti. Sploh pa je on kot duhovnik v prvi vrsti poklican, se mej bogoslužnim opravilom tako vesti, kakor uči prava vera in cerkev.

Vsak lojalni podanik moral je biti vsled inkriminiranih besed v svojem verskem

LISTEK.

Kaj nas boli.

Dobra diagnoza je podlaga uspešnemu zdravljenju. Ako smemo verovati našim li- beralcem, potem smo mi ubogi »klerikalci« zdravljenja zelo potrebni. Vedno nam libe- ralci očitajo po svojih listih, da smo bolni. Tako zvani »bolni mož ob Bosporu«, o ka- terem listi uže desetletja vedo toliko pove- dati, kateri nosi to ime uže, odkar ga je Sobiesky pri Dunaju premagal, mora biti v primeri z nami zelo zdrav, ako so le od daleč nekoliko resnične trditve naših li- beralcev.

Sedaj pa so nam liberalci podali tudi dijagnozo naše bolezni, kar bi nas moralo navdajati z upanjem, da še ozdravimo. Ker se pa čutimo popolnoma zdrave, tega upanja ne moremo imeti, samo radovedni smo, kakšna je ta liberalna dijagnoza. »Go- renjec« gre slava, da je podal dijagnozo naše bolezni. V prvi letošnji številki namreč piše: »Naše klerikalce silno boli, da je skoraj vse slovensko razumnistvo v taboru narodne napredne stranke«. Taka je torej naša bolezen. Torej skoro vse razumnistvo je liberalno in to nas boli. Nekaj pa je to- lažilnega pri tej dijagnozi, in to je besedica »skoro«. Torej ne vse razumnistvo, marveč

le skoro vse. Ta »skoro« je v čast naše stranki, pa tudi v čast razumnistvu. To ču- tijo tudi liberalni gospodje in zato »Go- renjec« strašno hvali liberalno razumnistvo, po našem pa bije z loparjem.

Višja vprašanja, tako trdi »Gorenjec«, pridejo med ljudstvo samo potom razum- ništva in zato so prišla med naše ljudstvo le potom liberalne inteligence. »Kajti pre- prosti človek«, tako trdi list, »nima niti časa, niti razuma, pečati se z višjimi vpra- šanji«. Prav utemeljeno smemo tu vprašati, s kakimi višjimi vprašanji se liberalno ra- zumnistvo peča. Ako smemo soditi po tem, kar to razumnistvo bere, po listih, katere si naroča, potem so ta višja vprašanja zelo nizke narave. Višje vprašanje zabavljanja »klerikalcem«, višje vprašanje po pornogra- fiji dišečih povesti, višje vprašanje osebnih napadov, višje vprašanje psov. Kedar bo- dejo taka višja vprašanja v stanu, osrečiti ljudstvo, potem pride našemu ljudstvu osre- čenje potom liberalne inteligence. Sreče pa, katero podaja liberalna inteligence našemu ljudstvu vsak teden v »Gorenjecu« ali vsakih štirinajst dni v »Rodoljubu«, naše zdravo ljudstvo ne mara. Zato pa imenuje liberalna inteligence naše ljudstvo inferijorno in ne- umno, in tudi »Gorenjec« trdi, da se je temu ljudstvu »klerikalizem« vsilil z na- steno naslikanim hudičem. Star pregovor pravi, da pride hudič, ako ga naslikaš na

steno. Strašno veliko je moral torej imeti opravka po Slovenskem, ako so ga tako vstrajno slikali na steno. Človek, ki prebira naše liberalne liste, bi skoro veroval, da je ta stari pregovor resničen.

Najhujše in najnevarnejše orožje pa si je »Gorenjec« prihranil za konec članka. Tam nas popolnoma uniči z nekaterimi krepkimi stavki. Mi »klerikalci« baje po tr- ditvi »Gorenjčevi« zahtevamo, da naj pla- čujeta tudi učitelj in uradnik davek. To oči- tanje je zelo diplomatično in je v stanu, za večne čase prikleniti učitelje in uradnike k liberalni stranki. Še nekaj takih zvitih di- plomatičnih trditvev in naša stranka je na koncu. Toda »Gorenjec« nadaljuje še bolj zvito, on brani omenjena dva stanova proti takej zahtevi: »Toliko bornirani vendar ni- ste (namreč mi »klerikalci«), da bi v istini zahtevali: učitelj poučuj njemu v vzgojo iz- ročeno deco in uradnik vzdržuj red med »nepokvarjenim ljudstvom« (zelo fino v ušes- cih) ne le samo zastonj, ampak naj za ta svoj naporni trud še celo davek plačujeta . . . naj poskusijo s tem eksperimentom po- pred duhovniki, če že ne pri samih sebi, vsaj pri svojih kuharicah.«

Tako duhovito brani učitelje in urad- niki »Gorenjec« »klerikalnih napadov«. V teh trditvah kaže se nam »Gorenjec« še veliko bolj nazadnjaškega, kakor pravi, da smo mi. Mi nismo še nikoli zahtevali, da naj kuha-

rice poučujejo deco ali vzdržujejo red med ljudstvom. Še na kraj uma nam ni prišlo. »Gorenjec« pa hoče na učiteljev in uradni- kov mesta posaditi kuharice. Morda ga iz- voli kako društvo kuharic zato za častno kuharico. Mi častitamo že naprej.

Ko je tako »zdelal« »Gorenjec« nas »klerikalce«, mu je priskočil na pomoč Ma- lovrhov »Rodoljub«. Ta v sinočnji številki trdi, da »klerikalci« imajo na svoji strani samo tiste reveže na duhu, ki ne znajo ne pisati ne brati, ki ne vidijo dalje, kakor v skledo in še svojih hlač nimajo«. To so samo pobožne želje liberalcev. Verujemo, da bi jim bili taki »klerikalci« po godu, ki bi ne znali pisati, ker bi potem ljudstvu ne mogli odpirati oči o početju liberalcev, ali ki bi ne znali brati, ker bi ne čitali katoliških li- stov. Samo glede gledanja »klerikalcev« v skledo, ne vemo, če bi bili vsi liberalci s tem zadovoljni, ker bi se potem videlo, da so njih skleda navadno prepolne, in da leži v liberalnih skledah marsikak po umrlih župnikih podedovan tisočak. — Tudi s tem bi vsi liberalci ne bili zadovoljni, če bi »kle- rikalci« ne nosili druge obleke, kot hlače, ker tako malo oblečenih ljudi nekateri iz vrst liberalcev ne marajo, kajti dotični, Ma- lovrhovemu »Rodoljubu« dobro znani, so svoje dni pokazali, da pri ljudeh obratjajo najbolj — svršnike.

čutu vžaljen, kajti tako psovanje in žaljenje ne spada nikamor, najmanj pa v cerkev, kjer se ima pobožnost gojiti, ne pa sovraštvo in mržnjo netiti. Subjekt delikta III. primerjaja pregreška po § 303 k. z. pa je ravno tako duhovnik sam, ki opravlja bogoslužno opravilo. (Raz. 17. oktobra 1892, št. 8259 zb. št. 1582). Obtožba je torej povsem opravičena.

C. kr. državno pravdnništvo v Rudolfovem, dne 26. novembra 1901.

Tako je utemeljilo svojo obtožbo proti č. g. Nikolaju Stazinskemu c. kr. državno pravdnništvo v Rudolfovem.

Po prečitaniu obtožnice se zasliši obtoženec čast gosp. Nikolaj Stazinski o vsebini tožbe.

Obtoženi pravi, da nikri. Takih besed, kakršne mu očita obtožba, ni nikdar govoril. Take besede bi tudi nasprotovale njegovemu prepričanju.

Prične se dokazovanje.

1. Priča Peter Zolet se zapriseže in pravi, da je tisto nedeljo, ko je obtoženi čital omenjeni pastirski list, slišal ljudi na Čatežu pripovedovati, da je obtoženi žalil cesarja Jožefa II.

Predsednik: Kdo vam je to pravil?

Priča: Ne vem!

Priča nadaljuje: Bilo je v gostilni Jurija Ravniharja, pa ne vem, ali tisti dan ali pozneje, Ivan Ardigal mi je tam pripovedoval, da se je po Čatežu govorilo, da je g. Stazinski na leci govoril one za cesarja Jožefa II. razžaljive besede.

2. Priča: Janez Ardigal se zapriseže in izpove: Ni res, da bi bil kdaj pripovedoval Petru Zoletu o tem, da bi bil obtoženi žalil s prižnice cesarja Jožefa II. Tudi v Ravniharjevi gostilni sploh z Zoletom ni govoril, ker on v to gostilno ne zahaja — gre raje drugam, kjer je boljše vino. Pač pa je po popoldanski službi Božji tisto nedeljo, ko se je čital zadnji pastirski list, Petru Zoletu na cesti pravil: Če bo knezoškof še en tak pastirski list izdal, potem bo pa zopet tako, kakor pred 115 leti, ko je pastirske liste pred vlada brala, predno so se v cerkvi čitali!

Predsednik: Vi ste v preiskavi tudi povedali, da je g. Stazinski pri oni priliki nekaj čez vlado rekel?

Priča: Jaz sem tako zastopil! Jaz sem zastopil, da so gospod rekli: »Rotim Vas, volite krščanske može, vlada na Dunaju je že tako brezverska.«

Po opetovanem opominu predsednika, naj priča določno pove, ali je g. Stazinski govoril one besede, se priča lovi in vedno le povdarja: »Jaz sem tako zastopil«. Tudi priča ne ve, ali je obtoženi te besede čital iz pastirskega lista, ali pa sam povedal! Na nadaljna vprašanja priča tudi ne ve prav nič povedati, kdaj je to bilo, kakšen pastirski list se je takrat bral, je li to bilo po zimi ali po leti!

Dr. Šusteršič: Priča, pod prisego povejte, ali je mogoče, da je to bilo povodom drž. zbor. volitev leta 1900?

Priča: Mogoče!

Vsa prizadevanja, iz te priče dobiti kako določno izjavo, so zaman!

3. Priča Janez Ostank se zapriseže in pravi, da je takrat, januarja meseca, ko je g. Stazinski čital oni pastirski list, bil v cerkvi navzoč. Priča pravi, da je on tako zastopil, da je g. Stazinski takrat spregovoril žaljivo besedo o ranjem cesarju Jožefu II., in pristavi: Pod prisego pa ne potrdim, da so tako rekli.

Priči se predoči njegova izpovedba v uvodni preiskavi pri okrajnem sodišču v Trebnjem, kjer je odločno potrdil inkriminovane besede obtoženca.

Priča na to pravi, da je imel pač vtis, kakor bi bil g. Stazinski kaj takega rekel — priseči pa na to ne more.

Zagovornik: Ali ni morebiti g. Stazinski le o svetovalcih cesarja Jožefa II. govoril, da so bili framasoni?

Priča: Lahko mogoče, da je to rekelle o svetovalcih.

4. Priča: Nikolaj Korelc, se zapriseže in pravi, da je gosp. Stazinski nekako tako govoril, kakor trdi obtožba, natanko pa da ne more povedati. Priseči priča na one besede ne more.

Njemu se le tako zdi, kakor bi bil gosp. Stazinski kaj takega rekel.

Predsednik predoči priči izpovedbo v uvodni preiskavi pri sodišču v Trebnjem, kjer je odločno trdil, da je g. Stazinski spregovoril one za cesarja Josipa II. razžaljive besede.

Priča: Jaz sem »na tisto vižo« to rekel, ker sem mislil, da je vlada in cesar vse eno — ne vem pa, ali je gosp. Stazinski ono razžaljivo besedo rabil o cesarju Jožefu, ali o njegovih ministrih.

Predsednik: V Trebnjem ste pa prav natanko rekli, da o cesarju!

Priča: Pod prisego pa tega ne morem potrditi!

Priča še nadalje zelo zmedeno razlaga, da je zamenjal vlado odnosno svetovalce s cesarjem, da se mu je pa pozneje reklo, da to ni vse eno, da se mu zdi, da je g. Stazinski dotično besedo rabil le o ministrih Jožefa II. in da kratko malo nikakor ni v stanu priseči na besede, ki so v obtožbi!

Po zaslišanju teh obremenilnih prič, katere je bil državni pravdnik v obtožnici predlagal, vstane dr. Kessler in izjavi, da ako se zagovornik strinja, on ne zahteva zaslišanje nadaljnih prič (kojih zaslišanje je bil predlagal zagovornik!)

Dr. Šusteršič: G. državni pravdnik ima v rokah, od obtožbe odstopiti. Če tega noče storiti, potem je samo ob sebi umevno, da moram zahtevati zaslišanje nadaljnih, razbremenilnih prič!

Na vprašanje predsednika izreka državni pravdnik: »Naj se priče zaslišajo!«

5. priča: Jožef Sotlar se zapriseže in pravi, da se natančno spominja na branje onega pastirskega lista meseca prosenca 1901. Nires, da bi bil g. Stazinski kaj rekel zoper cesarja Jožefa II. Priča to zamore natanko pod prisego potrditi, ker je natančno pazil. G. Stazinski je le pravil ali iz lista bral, da so za časa Jožefa II. framasoni samostane odpravljali in nekaj menihov pregnali!

6. priča: Josip Kotar, se zapriseže in izpove: Spominjam se prav natanko na oni pastirski list. Bil mu navzoč, ko ga je g. Stazinski bral. Pazil sem zelo natanko, ker je bil list zgodovinske vsebine in me zgodovina zelo zanima. Jedno poglavje lista se je pečalo z galikanizmom in jožefinizmom. O cesarju Jožefu II. je gospod Stazinski rekel, da je bil dobro misleč in veren človek, le premehak nasproti svojim ministrom, ki so bili framasoni in so samostane odpravljali in menihe preganjali ali izganjali.

Enako izpovedo tudi nadaljne priče J. Kamin, Ana Primec, Anton Kotar, Ana Pevce, Franca Vričaj, Tomaž Vavtar, Janez Petrič in Mina Brezna.

Glede na izpovedbo Janeza Ardigala o dozdevnih besedah g. Stazinskega: »Rotim Vas, volite krščanske može, vlada na Dunaju je tako brezverska«, izpove še priča Jožef Kamin, da se dobro spominja na volivni pastirski list ob zadnjih deželno-zborskih volitvah, da je natančno pazil na vsako besedo, ko je g. Stazinski oni list čital, da pa ni slišal iz njegovih ust zgorajšnjih besed.

Dokazovanje se sklene. Državni pravdnik Kessler predlaga, naj se obtoženi v vseh tožbah obtožbe krivim spozna in postavno kaznuje, in vtemeljuje svoj predlog z veliko živahnostjo več kot polurinem govoru, ki je bil deloma poln politične polemike. Resnico sta samo priči Janez Ostank in Niko Korelc govorili in sicer ne danes pod prisego, ampak takrat, ko sta bila brez prisege zaslišana tekom preiskave pri sodišču v Trebnjem. O tem je g. Kessler za trdno prepričan. Ni se čuditi, da se danes priči umikata, saj je znan upliv duhovščine mej kmeti: »Žalibog stoji naše ljudstvo na tako nizki stopinji izobrazbe« — zakliče patetično državni pravdnik. Da je g. Stazinski žaljive besede o cesarju Jožefu II. res izgovoril, sledi že iz tega, ker, kakor je znano, ta cesar, ki je bil najplemenitejši vladar in odločen zastopnik napredne ideje, pri duhovščini ni priljubljen. Pa tudi v drugi točki je obtožba po-

polnoma opravičena. Priča Ardigal je potrdil, da je obtoženi rekel z lece o dunajski vladi, da je brezverska. Tako govorjenje duhovnika na leci je nespodobno in pohujšljivo, torej se obtoženi tudi v tej točki mora obsoditi.

Zagovornik dr. Šusteršič: Današnja razprava podala je prav »šolski« izgled za to, kako v takih časih politične razburjenosti in podivjanosti, v kakoršnih žalibog živimo, treba previden biti z dviganjem takih obdolžitev, kakoršna se je dvignila proti današnjemu obtožencu. Danes smo sicer bili tako srečni, da smo dognali resnico — ali pomislimo, kaj bi se bilo zgodilo, ako obremenilne priče ne bi bile tako vestne, da so pod prisego preklicale to, kar so govorile v preiskavi! Gospod obdolženec bi bil v nevarnosti, da bi bila uničena vsa njegova eksistenca!

Glede prve točke obtožbe — dozdevnega razžaljenja cesarja Jožefa II. — se ni samo nikakor dokazalo, da bi bil gosp. obtoženec inkriminovane besede govoril, temuč dokazalo se je tudi natančno, da inkriminiranih besed ni govoril, marveč da njegove besede ne vzbujajo ničesar, kar bi bilo kaznjivo. Dokazano je po zapriseženi izpovedbi skoraj vseh prič, da je gosp. Stazinski cesarja Jožefa II. hvalil kot dobro mislečega vladarja in da je njegova ostra beseda veljala samo svetovalcem onega cesarja. Temu pa drugače niti biti ni moglo — saj je v pastirskem listu samem tudi tisti stavek, da je cesar Jožef II. bil osebno dobro misleč in veren mož, in o duhovniku, ki je pri zdravi pameti, vendar ni pričakovati, da se bode kar s prižnice postavil v direktno nasprotje s pastirskim listom svojega škofa! Zagovornik se čudi državnemu pravdniku, da hoče le dvema pričama verjeti in še tema ne to, kar sta govorili pri glavni razpravi pod prisego — temuč samo to, kar sta brez prisege govorili v preiskavi! Naravno je, da sta Ostanek in Korelc danes pod prisego umaknila svojo prvotno izpovedbo — kajti kadar je treba priseči, ljudstvo šele natančno premisli in pretehta svoje besede. Govornik noče o prvi točki obtožbe zgubiti več besed, ker to bi se reklo vodo nositi v Savo ali v Krko. Neutemeljenost te točke je tako jasno dognana, da bi bila vsaka daljna beseda odveč.

Glede druge točke te obtožbe pa pravi zagovornik, da ni dognano, je li gosp. Stazinski one besede o dunajski vladi res govoril. Govoril je o tem samo priča Ardigal — a ta se ni upal naravnost pod prisego potrditi, da je g. Stazinski one besede res izgovoril, temuč je le previdno izrazil se: »Jaz sem tako zastopil!« Priča sploh ne vé nič določnega povedati. Ne vé, pri kateri priliki so bile baje one besede izgovorjene, ne vé, ali je bilo to po leti ali po zimi, skratka, ta priča prav nič ne vé. Zagovornik kaže na razna protislovja in konfuznost te priče, koja podrobno razmotriva, in iz kojih sledi popolna nezanesljivost in neverodostojnost njenih izpovedb.

Zagovornik pa nadalje tudi dokazuje ob roki zakona in razsodb najvišjega sodišča, da, četudi bi bil g. Stazinski v resnici one besede izpregovoril, bi vendar ne ustanovile učinka po § 303. k. z. Dan bi bil pač učinek razžaljenja, toda o tem ni še tožbe. Učinek § 303. k. z. pa zahteva nedostojno vedenje in pohujšanje. Vsako razžaljenje pa še ni nedostojno samo po sebi — dostojnost ali nedostojnost govora je odvisna od oblike. O nedostojni oblike pa v tem slučaju ni moč govoriti. Tudi kriterij »pohujšanja« ni v tem slučaju dan. Kajti pohujšanje v zmislu § 303 k. z. mora obračati svojo ost proti verskim čutilom. Če se pa reče, da je vlada brezversna, to še nikakor ni pohujšljivo za verska čutila poslušalcev.

Zagovornik torej predlaga, da se gosp. obtoženec v obeh točkah oprosti.

Po kratki repliki in dupliki obtožitelja in zagovornika umakne se sodni dvor v posvetovalnico.

Razsodba.

Po polurnem posvetovanju razglasi predsednik razsodbo, da se obtoženi g. Nikolaj Stazinski od obtožbe popolnoma oprosti. — Na podlagi razprave se je sodišče prepričalo, da g. Stazinski o cesarju Jožefu II. ni izpregovoril nobene razžaljive

besede. Dognano je, da se je izrazil o njem popolnoma spodobno. Tudi v 2. delu obtožbe navedene besede, »da je vlada na Dunaju brezverska«, niso dokazane. Izpovedba Janeza Ardigala ni zanesljiva. Ta priča je preveč omahoval v svojih izpovedbah in se zapletal v protislovja. Pa tudi, če bi one besede dokazane bile, bi vendar radi njih obsodba ne bila mogoča, ker nedostaje objektivni učinek pregreška po § 303. k. z., iz razlogov, koje je navedel zagovornik. Obtoženi se je torej moral oprostiti.

Tako se je končala ta zanimiva pravda, ki je dokaj prahu pognala mej liberalci v Trebnjem in okolici.

Povdarjamo še posebej, da na politično polemiko drž. pravdnika nam. Kesslerja zagovornik dr. Šusteršič ni odgovoril niti z besedico. O tem delu Kesslerjevega nastopanja se bode govorilo na drugem mestu.

Trozveza se krha.

Zadnji čas se razni listi bavijo z vprašanjem: Ali se posreči zopet trodržavna zveza med Avstrijo, Italijo in Nemčijo, ali pojde vsaka za-se drugam snubit? To vprašanje je sedaj na dnevnem redu, ker drugo leto potečejo trgovinske zveze, ki so v najtesnejših odnosajih s političnimi. Trodržavna zveza, katero je spretno skoval knez Bismarck, je bila v istini poročstvo in obramba evropskega miru. Francozi niso mogli pozabiti svojih porazov l. 1870, srce jim še danes krvavi ob spominu na Alzacijo-Loreno. Nemčija je bila pred 22 leti popolnoma osamljena, brez zaveznika in prijatelja. Bismarck je izkoristil nerodno politiko francosko ter Italijo pridobil za zvezo tudi z Avstrijo, kar ni bila lahka naloga z ozirom na dolga desetletja stara nasprotja med Avstrijo in Italijo. Seveda je Avstrija drago plačevala to »prijateljstvo«, kakor nam kaže gospodarska in narodna zgodovina zadnjih 10 let. To prijateljstvo mej narodi ni bilo nikdar posebno goreče, in naš plemeniti vladar je moral večkrat osebno utrjevati Bismarckovo delo.

Cim se bliža obrok odpovedi, oziroma nove pogodbe, tem pogostejša so razmotrivanja o bodoči politični konstelaciji v diplomatskih in političnih krogih. Že nekaj let sem se francoska diplomacija približuje Italiji, katero itak srce bolj vleče do sosedo Francije. Italija se ima v prvi vrsti francoskemu orožju zahvaliti za svoje zedinjenje; na Francoskem je mnogo iztržila, ondi ima tudi vedno pripravljenega upnika. Stavke kmečkih delavcev in rastoče izseljevanje v Ameriko in druge dežele glasno govore, da Italija nima doma dovolj kruha in dela za svoje kričeče otroke. Masava komaj prerediti italijanske posadke, Italija torej potrebuje novih naselbin, da zmanjša število svojega domačega prebivalstva in njegovo ubožstvo. Naravnost iznenadil je svet minuli teden francoski poslanik v Rimu s svojim govorom. Francija skuša, to je odkril Barrère, pregovoriti Turčijo, da Italiji prostovoljno prepusti Tripolis. Ta dežela ob afriški obali bi bila za Italijo velike koristi. Zato je francoska ponudba za Italijo jako vabljiva. Toda cena za to pridobitev zdi se italijanskim diplomatom le previsoka. Francija namreč ne želi nič več in nič manj, nego da Italija izstopi iz dosedanje trodržavne zveze in se vpreže v francosko-rusko oje. Bližnja bodočnost pokaže, kam omahne Italija.

Vedjega pomena za nas je vprašanje avstro-nemške zveze. Mi se nikdar nismo ogrevali za Bismarckovo delo. Železni kancelar je za hrptom sklenil pozavarovanje ter imel vedno dve železi v ognju. Toda računati moramo vedno z golimi dejstvi, proti katerim so brezvspešne vse nasprotne želje in čustva.

Prvi oblak na zveznem nebu je bil novi nemški carinski tarif. S številkami smo dokazali, da bi morala Avstrija jako drago plačati nadaljno prijateljstvo s svojo staro zaveznico. Naravnost izkraveti bi morala, ko bi Mažari hoteli i nadalje igrati gospodarja v hiši na avstrijski račun. Vendar sodimo, da Nemčija ni še govorila zadnje besede in da bode precej znižala zahteve pruskih agrarcev. Ne smemo pa pozabiti, da je v zadnjem času prijateljstvo mej Nemčijo in Rusijo seglo že do komolca.

Nemški cesar je osebno izročil meseca septembra ruskim pogorelcem znatno darilo ter pošiljatev svojega »ljubega prijatelja« ob Nevi.

Da avstro-nemška zveza ni zidana na trdni skali, priča tudi zadnji govor nemškega drž. kancelarja, grofa Bülowa, v drž. zboru. »Trodržavna zveza ni pridobitna zadruga, ampak zavarovalna družba. Ta zveza je le defenzivna in mirovna, ki hoče ohraniti narodno pridobitve v vojskah l. 1866 in 1870 ter evropski mir. Ta zveza veže preteklost s sedanostjo ter zagotavlja bodočnost. Trozveza ne izključuje dobrih odnosov z drugimi državami, in ne odobrava bi, ko bi se nemško časopisje vznemirjalo valed francosko-italijanskega zbližanja. V srečnem zakonu ne sme mož takoj znoreti, ako se žena zasude na plesu tudi z drugim. Da mu le ne uide, in ne uide mu gotovo ne, ako se ji pri njem dobro godi. Trozveza ne nalaga zaveznikom, da bi morali pomnoževati svoje armade. . . Danes so druge razmere, nego l. 1879 . . . Nemčija zasleduje mirovno politiko. Naši cilji so daleč proč od nemških mej. Opozorjam na Afriko, Perzijo in Vzh. Azijo. Če torej trodržavna zveza za nas ni absolutna potreba, vendar ostane najtrdnjejše zagotovilo miru in koristna posredovalna zveza mej državami, ki morajo že po svoji zemljepisni legi in zgodovinskem razvoju ostati dobre sosedbe«.

Grot Bülow je hotel reči: Trodržavna zveza je za Nemčijo sicer dobra in koristna, a nujno potrebna ni več. Mi Nemci sicer želimo, da se obnovi in podaljša, ako pa ne, pa tudi dobro! Z drugimi besedami: Zamorec je storil svojo dolžnost, sedaj pa naj gre žabam žvižgat, če hoče.

Enako sodijo tudi merodajni nemški in angleški listi. Tako pravi »Voss. Ztg.«: To je pač nova beseda, da trozveza ni nujna potreba za Nemčijo. Tako ne govori državnik, ako so razmere mej zavezniki najboljše in ni nobenega dvoma, da se zveza podaljša. Ta beseda nemškega državnika se glasi, kakor pogojna odpoved. Trozveza je dobra, je zagotovilo miru, ako se ohrani, ako pa zveza razpade, tudi dobro; Nemčija in mir ostaneta. Če trozveza danes ni nujna potreba, je vprašanje, ali čez leto še ostane.

»Nat. Ztg.« meni, da je grof Bülow jako hladno ocenil trodržavno zvezo, in to ne more biti brez vzroka. »Berl. Tagblatt« naglaša, da je grof Bülow s svojim govorom hotel doseči ugodnejše pogoje za trgovinske zveze. Bodi tako ali drugače, mi sodimo, da je podaljšanje zveze skoraj gotovo. V tem oziru ne bode odločevalo ne časopisje, ne državni zbor. Mogoče pa je tudi, da se zvezne države pozavarujejo tu in tam in da trozvezna zveza ostane zaprašen akt v dotičnih ministerstvih.

In če se trodržavna zveza obnovi, potem je pač naša časnikarska dolžnost, da vsaj izrazimo svoje želje. Prva je pač ta, da se vnanje države ne vrtikajo neposredno v naše domače notranje stvari. Naravnost nečuveno je, da v Nemčiji podpirajo gibanje »proč od Rima«, ki pomeni »proč od Avstrije«. Razne nemške zvezne vlade javno z denarjem podpirajo agitatorje, ki v Avstriji nete prepri ter širijo prusko kugo. In mi Jugoslovani bi mogli marsikaj odkriti, kar počenja laška in pruska irredenta ob Adriji. Kot zvesti Avstriji in do smrti udani svoji vladarski hiši z žalostjo opazamo, kar počenjajo razni življi na račun gostoljubnosti in prijateljstva. In v drugi vrsti naglašamo, da tacega prijateljstva pač ne moremo plačati z gospodarskim propadom. Trodržavna zveza ni zidana na obali, ako ni popolnega zaupanja mej državami in narodi. Tega zaupanja pa ne morejo utrditi protiverski, protinarodni in protidržavni klevetniki.

Parlamentarni položaj.

S sestankom budgetnega odseka na Dunaju so se razni politiki zopet jeli pečati z našim parlamentarnim položajem. Ti politiki se rekrutirajo seveda v prvi vrsti iz časnikarskih vrst, ki padejo takoj po vsakem poslancu, ki se prikaže v parlamentu, da jim

pove svojo sodbo o parlamentu. O našem parlamentarnem položaju se je oddalo že mnogo sodba, ki so pa seveda med seboj dokaj različne. Le v nečem so edini vsi politiki: v tem namreč, da se krize, kakršna je sedanja, ne odstranijo s sveta na tako enostaven način, marveč bo treba uporabiti izvanredna sredstva.

O teh izrednih sredstvih se je že mnogo razmišljalo, toda vlada se še ni odločila. Za sedaj merijo vladna prizadevanja samo na to, da se čim prej mogoče reši državni proračun v odseku. Poročilo, da se državni zbor ne bo sešel pred 28. jan., se potrjuje tudi z druge strani. V parlamentarnih krogih namreč prevladuje mnenje, da mora odsek poprej dovršiti proračun, predno se prične s sejami. To bi imelo, tako pravijo, dokaj prednosti. Posamne stranke so sedaj zastopane na Dunaju le po poedinih članih, kar pač ugodno vpliva na parlamentarni položaj. Radikalni elementi posamnih strank ponavadi niso člani budgetnega odseka. Ko bi pa bil že sedaj zbran na Dunaju parlament, bi se pod pritiskom javnosti že v odsekih pričeli viharji. V razpravi o pravosodnem ministerstvu bi se ponovili spomini na jezikovne naredbe, pri razpravi o naučnem ministerstvu pa o moravskem vseučiliškem vprašanju. To bi kajpada ne pospešilo razprave, vsled česar hoče vzeti vlada i to priliko in pustiti budgetni odsek sam, dokler ne reši svojega dela. Seveda niti Koerber ne more računati na to, da je s tem odstranjena parlamentarna kriza.

Mladočehi proti splošni volilni pravici.

Mladočehi so v veliki večini ravno taki liberalci, kakor so liberalci sploh, namreč liberalni samo v svojo korist. To se je pokazalo v zadnjem zasedanju češkega dež. zbora. Poslanec dr. Baxa je hotel vložiti predlog za uvedbo občne, enake in direktne volivne pravice za deželni zbor, a ni dobil zanj niti 20 podpisov. Ko je vsled tega deželni maršal v zbornici moral vprašati, kdo se strinja s tem predlogom, se je dvignilo le 18 poslancev. Mej temi ni bilo nobenega Mladočeha in tudi ne agrarca. Z uvedbo splošne volivne pravice bi dobile kajpada nekaj pravic tudi nepriviligirane kaste, česar pa ne more dovoliti svoboda liberalcev.

Še nekaj o K. H. Wolfu.

»Ost. Rundschau« objavlja neko pismo soproge posl. Tschana v opravičevanje posl. Tschana. Pismo je vsenemške kroge silno poparilo.

Včeraj je Wolf odpotoval v »svojo« volivni okraj. Danes govori v Hohenelbe, jutri v Landskronu, v ponedeljek v Trutnovu, v torek pa v Arnovu. Za Wolfa se je izjavilo 1200 zaupnikov, ki pozivajo volivce v posebnem oklicu, naj mu dajo svoje glasove. Pomenljivo pa je, da se mej podpisanci ne nahaja niti eden vsenemški poslanec. V oklicu se pravi, da je Wolf najbolj sposoben za poslanca. Zmaga vsenemške stvari je brez Wolfa naravnost nemogoča. Slovanska povodenj se brez njega ne da ustaviti. Wolf je nujno potreben, nadomestljiv in mora v parlament, ne sicer radi sebe, marveč radi stvari, za katero se je toliko žrtvoval.

Schönerer se dosedaj še ni mešal v Wolfovo stvar, pač pa napoveduje za 16. t. m., torej na dan po volitvi, shod v Hebu. V slučaju Wolfove izvolitve je pričakovati važnih izjav.

Kandidat Tisza.

Koloman Tisza kandidira v državni zbor in kakor vsakega kandidata, mučijo tudi njega volilne skrbi. Osrednje vodstvo mu je sicer znalo izprazniti poslaniški sedež, a agitacijo in zmago je prepustilo njemu samemu. Poslednja pa ne bo prav lahka, ker je nastopil resen opozicijski kandidat, neki Abel Barabás, in ker se celo vladni liberalni volivci začudeno vprašujejo, čemu bi jih ne smel zastopati mož, ki so ga izvolili pri prvi volitvi. Vladni organi sicer zatrjujejo, da se bo našlo komaj deset ljudij, ki bodo priporočali kandidata Barabása, in je torej izvolitev zagotovljena, toda tako se je trdilo tudi tedaj, ko je bil general Tisza poražen. Morda se ob volitvi pokaže, da liberalno vodstvo ni izbralo pravega voliv-

nega okraja in da bi si bilo lahko prihranilo prezgodnje slavošpeve.

Položaj kristijanov v Turčiji.

Civilizirani svet sedanjega časa menda ne pozna bolj fanatičnega in zagrizenega nasprotnika krščanstva, kakor je sedanji vladar turškega cesarstva Abdul Hamid, ki mu po pravici nadevljejo ime »rudeči sultan«. Preganjanje kristijanov brez razlike narodnosti v sedanjem času ni v nikaki primeri z dobo Abdul Hamidovega prednika, čeravno so se tudi pod njim godile nečuvne grozovitosti. Svoji krvoločnosti je sedanji padišah v minullem letu ustregel s tem, da je uprizoril nečloveško klanje v Makedoniji in Stari Srbiji. Tu so izvrševali delo »civilizacije« v prvi vrsti Albanci, mej tem ko v Mali Aziji še z večjo vmeno izvršujejo ta posel Kurdi. V Albaniji more ti sultanovi rablji kar trumoma carstvu in sultanu »nevarne« kristijane, v Makedoniji in Stari Srbiji, kjer se nekoliko bolj gleda na prste sultanovim trinogom, se pa trpinčijo in more kristijani »samo« v raznih ječah in temnicah.

Na ta grozoviti način širi sultan po svojem cesarstvu »civilizacijo« in »pravo vero«. Fanatiški derviši znajo tako izbornu izpreobračati »krivoverce«, da jih je sultan kar vesel. Saj pa so ti fanatiki tudi edini elementi, na katere se more sultan še kaj zanesti. Veliki vezir, ki je sedaj stopil na čelo turške vlade, je mož, ki mu sultan ne more nič kaj zaupati in se baje že ozira po novih ministrih, o zvestobi vojaštva in uradništva pa niti ni govora, ker so skrajno nezadovoljni z dosedanjim državnim skrbjo za njih gmotni položaj. Vsa moč sultanove vlade sloni torej na grozovitostih in onih, ki jih izvršujejo.

In vse to se dogaja v civilizirani Evropi, v dobi toliko hvalisanega humanizma, pred očmi držav, ki so prve pozvane, da čuvajo nad osodo krščanskih podanikov v Turčiji! Da še več! Krvoločni sultan si je celo znal v Evropi pridobiti prijateljev, ki ga podpirajo s svetom in dejanjem. Nemčija pa tudi naša monarhija smatrata obstoj sultanove vlade kot neobhodno potreben (!) za ohranjanje evropskega miru. Za sklenjene pogodbe in dogovore se nihče ne zmeni in le takrat pokaže kdo sultanu zobe, kadar se gre za kake državne ali pa — židovske koristi. Za obupne klice zatiranega krščanskega ljudstva se pa nihče ne zmeni.

Napredek Belgije pod »klerikalno« vlado.

Velikansk razloček med liberalno in »klerikalno« vlado se je pokazal posebno v Belgiji, kjer je na krmilu 17 let katoliška stranka. V tej dobi se je jasno pokazalo, kako lažnjiva je trditev židovskih liberalcev, da vodi klerikalizem do gotovega finančnejnega in gospodarskega propada.

Pred kratkim je predložil belgijski finančni minister proračun za letošnje leto ter pri tej priliki podal zanimivo sliko finančnega položaja v dobi od l. 1884 in pred tem letom, ko je bila državna uprava še v rokah liberalne klike. Pred nastopom katoliške vlade je bil primanjkljaj redna prikazen v vsakem proračunu, in sicer je znašal ta v letu 1882 15, naslednje leto celo 18 in 1884. leta 16 milijonov. Skupno je liberalna vlada v dobi od 1878 do 1884 nakupila skoro 59 milijonov deficita.

Ko so pa prišli na krmilo »vse razdirajoči in pokončujoči klerikalci«, se je obrnilo v tem oziru takoj na bolje. Odstranil se ni samo ves deficit iz proračunov, marveč že leta 1890 je iznašal prebitok nad 5 milijonov, ki se je množil vsako leto in leta 1899 že dosegel svoto 17.5 milijona. In čeravno se je lani celih 12 milijonov določilo za ustanovitev starostne zavarovalnice, s kakršno se more ponášati dosedaj še prav malo držav z liberalnimi vladami, bo preostalo vkljub temu še lepo svoto milijonov prebitka. Vkljub temu se pa more ravno belgijskim »klerikalcem« najmanj očitati, češ, da niso poskrbeli za vsestranski napredek in razvoj trgovine, obrta in vseh drugih strok. Liberalna prerokovanja se niso uresničila in se tudi ne bodo na Dunaju, četudi židinja iz Fichtegasse napoveduje neizogibni polom.

Nastop vlade Alfonza XIII.

V mesecu maju tekočega leta zasede z vso slovesnostjo prestol španskega kraljestva dne 17. maja 1886 rojeni kralj Alfonz XIII. Prehitel bo torej celo po letih mnogo starejšega angleškega kralja Edvarda. Pri teh slavnostih bodo zastopane malone vse evropske države po svojih posebnih odposlancih. Našo državo bodo zastopali bratje kraljice - vladarice Kristine, Nemčijo bržkone pruski princ Albreht, Italijo vojvoda Aosta itd. Tudi zelo »prijateljske« severo-ameriške zvezne države bodo zastopane po posebnem zastopniku. Vsa Španija, posebno pa glavno mesto Madrid, se že resno pripravlja na te slovesnosti. — Z najboljšimi upi bo novi kralj zasedel težavno mesto, toda prikrivati si ne bo smel, da ga čakajo dnovi največjih skrbi, ki mu jih bodo povzročali španski notranji in zunanji nasprotniki, pred vsem pa židovski framasoni.

Samo 50 milijonov!

Le petdeset milijonov potrebuje bolgarska vlada za sedaj, pa bo rešena vseh finančnih neprilik. To svoto si pa upa dobiti brez večjih koncesij nasproti pariškim bankirjem, s samo garancijo čistega dohodka! Uvedla bo tobačni monopol ter pri tem profitirala vsako leto več milijonov; preosnovala bo nadalje davčni sistem, pred vsem pa izboljšala finančno upravo. Najbolj bo obdavčila kapital in pa obrt. — Tako dela nova vlada račune brez krčmarja. Tega pa seveda ne vidi, da manjka v deželi kapitala, še bolj pa obrta, ki bi res kaj donasal. In na take »gotove dohodke« naj bi posodili pariški kapitalisti? Če jih Karawelov ni mogel pridobiti na svojo stran, Danjev jih tudi ne bo.

Vojna v Južni Afriki.

Iz Bruselja se poroča, da se je včeraj vršila konferenca burskih voditeljev, v kateri so burski voditelji izrekli, da bodo namesto neodvisnosti zahtevali od Angleške samo avtonomijo. Angleški poslanik Clark je pooblaščen to javiti svoji vladi.

Včeraj se je v Londonu priobčilo Kitchenerjevo poročilo o bojih zadnjega tedna. Iz poročila sledi, da so imeli Angleži med 3. in 4. t. m. severno od Amersforta hude boje z burskimi oddelki, katerim sta poveljevala Botha in Oppermann. Kitchener sicer javlja, da so se morali Buri končno umakniti, vendar je poročilo tako, da sledi iz njega, da so Angleži zopet imeli smolo, kajti na bojišču so pustili 33 ranjencev med njimi 5 častnikov, in 18 mrtvecev.

Iz Durbana javljajo angleški listi: Angleži so se polastili burskega tabora pri Carolina. V taboru je bilo — 150 žena, katere je stražilo pet Burov. Res sijajna angleška zmaga!

»Frankfurter Zeitung« javlja, da je angleška vlada sklenila, da ujetih Burov tudi po končani vojni ne pusti več v Afriko, ampak jih naseli v Avstraliji. Vlada v Avstraliji se temu načrtu upira.

V Johannesburgu je imel angleški guverner Milner govor, v katerem je povdarjal, da je potreba končati vojno s fizičnim pritiskom, kajti usmiljenja zaslužijo le tisti Buri, ki se udajo, nikakor se pa ne sme dobrotno postopati z onimi, ki vstrajajo v boju.

Razno.

Nadvojvoda Fran Ferdinand and ruski general. Nadvojvoda Fran Ferdinand je vsprejel včeraj podpolkovnika Bellegarde, ki je nadvojvodi izročil epaulette z znaki ruskoga generala konjice. — Nemška škofija v Hebu. »Katolicky listi« javljajo, da so se izjalovila prizadevanja Nemcev za nemško škofijo v Hebu. — Poraz mažarskega liberalca. Po silno vročem, le na Mažarskem mogočem volivnem boju je bil včeraj zjutraj ob 1/3. uri v Galgoczu izvoljen kandidat ljudske stranke Meszleny s 1021 proti 969 glasovom, katere je dobil liberalni kandidat Rudnyanszky. Volitev je trajala skoro 17 ur. Prvo došlo volivce ljudske stranke so nasprotniki na znani način skoro vse odstranili z volišča, velika večina Meszlenyjevih volivcev pa je bila toliko pametna, da je prišla na volišče še le v pozni nočni uri, ko si liberalci niso več znali pomagati. Prvotno je bi

določen čas za oddajo glasov le do 8. ure. — Splošni vojaški upor na Portugalskem se pripravlja z vso resnostjo. Iz Lizbone poročajo, da so se pojavili vojaški upori v raznih krajih. — Kresniški nadkomisar princ Jurij še ni dobil odloka štirih velesil, s katerim bi ga iznova potrdile kot takega za gotovo dobo let. Sodi se, da se v bodoče ta doba sploh ne določi. — Razpored mej špansko vlado in Vatikanom je glasom poročil iz Rima poravnani. Španska vlada je opustila svojo zahtevo glede revizije konkordata, nasprotno je pa Vatikan dovolil (?), da se znižajo plače duhovnikom. Dotična pogodba se v kratkem podpiše.

Izpred sodišča.

Kroparica motila božjo službo „pri kapelici“. Kaj? vprašal bo vsakdo, kdor je iz Kroke doma. Med Kroparji, ki so svoji „kapelici“ iz srca udani, naj bi se motila služba božja? Obtožena in pri prvem sodišču obsojena je bila takega dejanja Ana Vidic iz Kroke, ki radi očetove dedščine živi v sovraštvu s svojo sestro Franciško Klinar. Dne 25. avgusta je Ana Vidic, mati peterih nepreskrbljenih otrok, med tem, ko je propovedoval gospod župnik o tem, kako nekateri na dobrote pozabljajo, zaklicala proti svoji sestri: »Zdaj pa poslušaj, Balantuzkova, in plačaj!« Včeraj se je pričela vzklíčna obravnava. Ana Vidic, katero zagovarja gospod dr. Krisper, vprašana, ali zna pisati, pravi: »Pisat prov nò, brat pa prov mal, glih maščo«, in izpove, da mora pozno v noč presekavati železo in da „tače žebli reže, da so tri žebli na eno kilo.“ Zato pri maši in propovedi ni bila „povorenž zbrhitana, rajtam, da sem morala biti povorenž nora“. Zadržala je in prav nič ne ve, da bi kaj hudega storila. „Če bi se hotela oglasiti v cerkvi, bi se vsako nedeljo oglasila.“ Z veliko zgovornostjo pripoveduje, da je zadnji čas deset kil shujšala, in pravi, da bo o sebi „prov vse povedala“. „O ne!“ pravi sodnik. „Oh, saj bi bil kmalu konec,“ vzdihne na to sodnikovo odločno obtoženka. Priče, katerih izpovedi so se prebrale, so potrdile, da je Ana Vidic res izustila imenovane besede, da je po cerkvi nastal šum, vendar o kakem posebnem pohujšanju ne vedo povedati. Župnik je izjavil, da ni niti čul imenovanih besed. Županstvo je podalo izjavo, da hočejo obtoženko za dedščino „pošteno zviti“ in da je radi tega razburjena, sicer pa poštena in pobožna žena, dasi „z jezikom nobenemu nič dolžna ne ostane“. Sodišče je Ana Vidic oprostilo.

Sovrašstvo med fanti. Fantje iz Lukovice in Prevoj so se že dolgo časa po strani gledali, ker so lukovski fantje prihajali v Prevoje vasovat. Nekaj fantov iz Prevoj je sklenilo 12. septembra l. l., da bodo usiljivce „preskrbeli“. Res je prišlo v Prevoje nekaj oboroženih fantov, med njimi obtoženec Janez Heferle, ki je včeraj zatrjeval, da je bil pijan in da je hotel le skozi Prevoje h krojaču. Na vprašanje, kako bi krojač na pijani njegovi osebi meril obleko, ni vedel odgovora. Skoro so bili prevojski fantje skupaj z onimi lukovskimi, kar jih že prej ni steklo, in nakrat so si „drug drugega dali čez“. Heferle je opletal z vilami in težko ranil Mava, lahko pa Klopčiča. Zato je včeraj Heferle dobil pet mesecev ječe, poostrene z enim postom in trdim ležiščem vsak mesec.

Obsojen tat. Radi tatvine že kaznovani Jakob Bukovnik je bil včeraj obsojen na osem mesecev ječe, ker je na raznih krajih kranjske okolice pokradel.

Zaradi psa. V Čopovi gostilni v Žirovnici je 16. septembra l. l. sedel Franc Jalen iz Studenčic in pravil, da njegovega psa noben ven ne spravi. Jožef Noč, delavec z Breznice, je pričel psa dražiti, naposled je Noč postal prav siten, a ko je Noč stal že zunaj in Jalen ni ničesar več hotel, prišel je ta in Noča udaril s polenom po glavi. Zdravnika trdita, da je Noč dobil težko telesno poškodbo, Noč pa pravi, da ga je „bolelo malo bolj samo dva dni, potem pa malo manj“ in da je lahko delal. Sodišče je obsodilo Franca Jalea v štirimesečno ječo radi težke telesne poškodbe.

Razžaljenje stražnika. Včerajšnje poročilo o zadevi stražnika Pintarja spopolnujemo v toliko, da je obsojenka Franciška Železnik, ne Terezija. O kateri Železnikovi se je vršila razprava, je pač vsak Ljubljancin takoj spoznal, ker skoro ni druge obrtniške žene, ki bi na označeni način branila »pedenarce«.

Tedenski koledar.

Nedelja, 12. jan.: 1. po razglasenju Gosp.; evang.: Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2. — Ponedeljek, 13. jan.: Osmina sv. 3 Kraljev. — Torek, 14. jan.: Hilarij škof. — Sreda, 15. jan.: Pavel pušč., Maver op. — Četrtek, 16. jan.:

Marcel p. m., Tioijan šk. — Petek, 17. jan.: Anton pušč. — Sobota, 18. jan.: Sv. Petra stol v Rimu. — Solnce izide 15. jan. ob 7. uri 44 min., zaide pa ob 4. uri 35 min. — Lunin spremeni: Prvi krajec 17. jan. ob 7. uri 36 m. zjutraj. — Musica sacra v nedeljo, 13. jan.: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Tretjo Cecilijino mašo zl. Fr. Schöpf, graduale »Benedictus Dominus« Ant. Foerster, ofertorij »Jubilate Deo« Kašpar Aiblinger. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Maša v B-dur št. 3 zl. Fr. Schöpf, graduale »Benedictus Dominus« zl. Anton Foerster, ofertorij »Jubilate Deo« zl. K. Aiblinger.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. januarja.

Opozorjamo na prvi članek, ki prinaša kazensko pravdo proti g. Stazinskemu. Vsa stvar je velezanimiva, zlasti zato, ker je značilna za celo vrsto podobnih slučajev. Tako na primer je bil v prvi instanci obsojen g. Mlejnik zaradi razžaljenja Veličanstva. Nastalo je velikansko veselje v liberalnem taboru, in od neke gotove strani se je takoj poročalo to na Dunaj, češ taki so kranjski duhovniki! Stvar je šla dalje, in slednjič je bil g. Mlejnik oproščen. To se pa na Dunaj ni poročalo. Včeraj smo poročali, kako je bil edeninsedemdesetleten kapucin obsojen v prvi instanci na zapor, in ga je šele druga instanca rešila. Po deželi se čuti že vsak žandar poklica-nega, da duhovnika »nadzoruje«; liberalci, ki zajemajo svoje nazore o pravičnosti iz »Naroda«, pa že sploh mislijo, da je duhovnik »vogelfrei«. Dr. Tavčar je rekel v državnem zboru, da smo za sto let nazaj, in je izrazil bojazen, da se popolnoma ne pomeksikanimo. Imel je v nekem smislu prav, če tudi ne v onem, kakor je nameraval.

Osebnosti. Rudarski pristav v Celju g. V. Strgar je postal komisar. — Umrl je na svojem domu na Žagi pri Bocu optik g. Fon. — Častnim občanom izvolila si je občina Loke pri Planini v seji obč. odbora dne 3. januarja 1902 gosp. c. kr. okr. glavarja v Brežicah Jul. pl. Vistarinija. — Iz Pulja poročajo: gosp. Oton Schneider, c. kr. komisar pri politični oblasti v Pulju, je imenovan nadkomisarjem, g. dr. Alfred pl. Lill je imenovan c. kr. pol. komisarjem. — Č. g. Mih. Laginja, župnik-dekan v Kastvu, je na svojo prošnjo radi slabega zdravja umirovljen. — Č. g. Zorko Klun, upravitelj župnije v Slunu, je odšel upravljati župnijo v Brestu. V Slun je prišel na njegovo mesto č. gosp. Tonkovič. — Finančni minister je imenoval davkarja g. Aleksandra Dullerja glavnim davkarjem. Prestavljeni so davčni adjunkti gg. Martin Sorman v Slovenji Gradec, Franc Perko iz Maribora v Gradec, Franc Topolnik iz Slovenje Gradca v Wildon, davčni praktikant g. Karol Hren je iz Maribora premeščen v Trbovlje. — Poročil se je na Zidanem mostu poštni asistent g. Edvard Urban z gđ. Irmo Schindler.

Nj. visokost vojvoda Pavel Meklenburški biva s svojo visoko gospo vojvodinjo Marijo in hčerko Antonijeto že nekaj dni v gradu Wagensberg, župnije Šmartno p. Litiji. V petek dne 10. t. m. ogledal si je visoki gost novo župno in dekanijsko cerkev v Šmartnem. Nje krasote ni mogel prehvaliti. Posebno mu je ugajalo impozantno pročelje, zunanja členovitost, kakor veličastvena notranjščina, kar bi delalo čast tudi velikemu mestu; tako krasne cerkvene stavbe ni pričakoval na deželi. Ogledal si je tudi oratorij presvetle rodbine Windischgrätz kateri mu je bil zelo všeč. Nj. visokost je obiskal gosp. dekana v župnišču ter zabeležil svoje ime v spominsko knjigo. V malo dneh se odpelje vojvoda na Meklenburško in od tam koncem meseca januarja na Dunaj.

Učiteljske vesti z Gorlakega. Na svojih mestih so postali definitivni: G. Kutin Anton St. Maver, Podsobotin; Pavlica Urh, Bukovica; gđ. Jug Ana, Vrtojba; Oblak Amalija, Kamnje; Manzoni Eliza, Kanal in Komar Marija, Rihemberk. — Iz službenih ozirov je premeščen v Tribušo Rustja Anton, nadučitelj v Šempasu. — Premaknjeni so v I. plačilni razred gospod Kacafura Anton, gđ. Mozetič Adele

in Perc Marija. V II. plačilni razred gospoda Pavlin Leopold in Leban France, ter gđ. Lukman, Cej in Kumar. — G. Kuštinu, ki je odšel za suplenta na deško vadnico v Koper, se je dovolil enoletni dopust. Brezplačni dopust do konca šolskega leta se je dovolil g. Šinigoj Francu, učitelju v Sv. Križu. — V prihodnjem šolskem letu se bodo zidala nova šolska poslopja v Solkanu na Ovčah, ter zidalo II. razred na Dolu.

Muzikalično-komični zabavni večer priredé izvršujoči člani meščanske godbe v sredo, dne 15. t. m. v areni Narodnega doma z nastopnim, dokaj zanimivim in obširnim vspehom: I. del: 1.) Mendelssohn: Ženitovanjska koračnica. 2.) Offenbach: Orfej v peklu, ouvertura. 3.) Massanett: Fantazija iz opere »Herodias«. II. del: 1.) »Ravnatelj konservatorija«, komičen solo-prizor, proizvaja gosp. Škrjanc. 2.) Avtomatično-muzikalične figure. 3.) »Ljubosumni Matija«, komična opera scena v enem dejanju. — Coriandoli-korzo, konfeti-vojna. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K. Predprodaja vstopnic pri g. Lozarju, trgovina na Mestnem trgu in pri g. Šešarku v trafiki, Šelenburgove ulice.

Naš uradni list (Laibacher Zeitung) prideva posameznim številkam prav pogosto imenike raznih knjig, katerih posten človek ne more in ne sme vzeti v roke. Tako uradni list pomaga razširjati knjige, ki so sposobne razširjati med ljudstvom najgrše pohujšanje. Opozorjamo visoko c. kr. vlado na prilogo, ki je bila priložena 5. letošnji številki Ljubljanske: Ueberaus interessante Bücher! Zu beziehen durch: Ig. v. Kleinmayr et Fied. Bamberg's Buchhandlung in Laibach. Mi zoper tako postopanje odločno protestiramo!

Srbi obiščejo Slovence. Danes je bil v našem uredništvu predsednik »Beogradskega pjevačkoga društva«, katero stoji pod protektoratom srbskega kralja. To društvo praznuje v kratkem svojo petdesetletnico. Koncertiralo je že v Berlinu, kjer sta cesar in cesarica obiskala koncert, v Draždanih, Lipskem, Petrogradu, Novgorodu, Kijevu, Moskvi, Carigradu (pred sultanom), v Sofiji, Budimpešti itd. Pred jubilejem hoče to društvo obiskati tudi Slovence in Hrvate. Zato priredi koncerte v Zagrebu, v Ljubljani in v Trstu. Za Ljubljano bo aranžirala koncert »Glasbena Matica«. Vršil se bo dne 24. februarja. Vsekako bo zanimanje za ta koncert veliko.

„Matičici Hrvatski“ za l. 1901. še mnogi dosedanjí člani niso plačali letnine. Ljubljansko poverjeništvu jih najuljudneje prosi, da blagovole to takoj storiti.

Sestanek duhovščine ljubljanske v ponedeljek, 13. januarja ob štirih popoldne. Razgovor 1. o praznovanju 25 letnice papeževanja sv. očeta, 2. v enakomerni ureditvi cerkvenih ur ljubljanskih, 3. slučajnosti.

„Lurško pastarico“ bodo jutri ponovno predstavljale članice „Katol. društva za delavke“ v dvorani „Katol. doma“ na Turjaškem trgu točno ob 6. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

K volitvi v mestni šolski svet smo prejeli z ozirom na našo včerajšnjo notico naslednje pojasnilo: Pri prvi volitvi je dobil g. nadučitelj Fr. Gabršek 21, učitelj L. Jelenc 17 in učitelj J. Režek 7 glasov, pri ožji volitvi pa g. Gabršek 26 in Jelenc 20 glasov. — Naj bi tajništvo v bodoče izdajalo točnejša uradna poročila.

Vzajemna zavarovalnica. Prihodnji teden gre na Štajersko akviziter »Vzajemne zavarovalnice« g. Fr. Štaut. Prosimo gospode duhovnike, da blagovolijo podpirati gospoda Štauta v njegovem poslovanju.

Dela pri bohinjskem predoru z elektriko. Na kranjski strani so pričeli vrtati predor za novo železnico z najnovejšimi stroji, katere goni elektriška sila.

Most čez Savo pri Brežicah. V budgetnem odseku je naznanil ministrski predsednik Koerber, da je državna uprava za zgradbo tega mostu voljna prispevati podporo 100.000 K.

Volitve v Ormožu. Iz Ormoža se nam piše: Dne 23. t. m. bodo pri nas občinske volitve. Slovenci se jih ne bodo udeležili, čeravno jih je častna manjšina. Nam se ta taktika ne zdi najboljša. Slovenci naj bi stopili na volišče, da se soštejejo in organizujejo.

Maškarada pevskega društva „Ljubljana“. Vstopnice za maškarado predprodajale se bodo pri g. Fr. Čudnu, urarju na Mestnem trgu; g. Sešarku v Šelenburgovih ulicah in pri gosp. Podrekarju, trgovcu na Sv. Jakoba trgu. Z razpošiljanjem vabil prične se v ponedeljek. Ko bi po pomoti kedo vabila ne dobil, blagovoli naj se ustmeno ali pismeno do odbora obrniti, ter se bode rado posameznim željam ustreglo. Vstopnina znaša gl. 1.—, maske in p. n. podporni člani 50 kr., družinske vstopnice treh oseb gl. 2.—.

Neumnost liberalnih lažij. »Rodo-ljub« v št. 51. piše o »Markovem gospodu«, sedaj župniku v Lučah, da je srajce beračil, sedaj pa še za ubogo mater noče skrbeti. Občina Kokarje o tem prav nič ne ve, pač pa je znano, da je g. župnik v Lučah dal za ubožce občine Kokarje 50 K, reci petdeset kron. Za srajce je pa pripravljen dati zopet 50 K, ali oglasiti se mora taisti, pri katerem je dotični srajce beračil. Županstvo Kokarje, dne 9. januarja 1902. Župan: Jožef Fricelj.

Odvetnikov na Kranjskem je sedaj 34 in sicer 20 jih je v Ljubljani.

Šolske vesti s Štajerskega. Razširile so se šole v Dobovi, Sevnici, na Vidmu, Sromljah in v Globokem. V kratkem se razširijo na Blanci, v Artičah in Pišecah.

Občni zbor štajerske kmetijske družbe. Glavno letno zborovanje štajerske kmetijske družbe se vrši dne 10. in 11. sušca tega leta.

Brzjavna služba. Iz Godoviča nad Idrijo se poroča, da se je tekom meseca decembra p. l. pri tamošnjem c. kr. poštnem uradu uvedla brzjavna služba. V področje tega urada spadajo v bodoče župnije: Godovič, Črni vrh nad Idrijo, Zavrta in podobčina Medvedje brdo Rovtarske župnije, na kar se slavno občinstvo tem potom opozarja.

Ljubljanske novice. »Versöhnungsballe«. Danes bode v ljubljanski kazini nekaj »Versöhnungsballe«, h kateremu je povabljenih tudi mnogo Slovencev. Pozneje se priredi sličen ples v »Narodnem domu«, h kateremu pa pridejo Nemci. Tako se dela za »spravo« — predpustom. — Umrl je v Ljubljani gospod Ferdinand Paluza. — Pameten puran. Včeraj je bilo mnogo ljubljanskih gospodov povabljenih na purana k gospodu Zajcu v Šiško. Dognano ni, kako je za to povabilo zvedel puran, kajti namesto da bi bil dal toleto svoje meso na razpolago ljubljanskim gospodom, je — izginil, predno mu je mogla kuharica puščati kri. Povabljenim gostom ta puranova pamet ni nič imponirala. Puran hodi sedaj po svetu in se sam ne misli več vrniti k gospodu Zajcu. — Schleyevo sorodstvo v Ljubljani. Te dni je ameriškanski general Schley, zmagalet pri Santiagu, prejel pismo iz Ljubljane, v katerem mu portir tukajšnjega južnega kolodvora, gospod Schley, naznanja, da bi ga prav veselilo, ako bi se moglo dokazati, da je ž njim v sorodu. Tudi rodbina ljubljanskega gospoda Schleya prihaja iz Pruske in ljudje trdijo, da je tukajšnji g. Schley po obrazu prav podoben ameriškemu generalu. — Našla se je pred Mayrjevo prodajalno srebrna ura. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi na porti tuk. frančiškanskega samostana. — Tatvina pri kanoniku Zamejcu. Č. g. kanoniku Zamejcu je bilo v četrtek iz miznice ukradenih 160 gl. — Okradena mlekarica. Lenčetovi mlekarici iz Laverce Mariji Dolničar sta bila ukradena dva koca. — Ušla je žena narednika pri tukajšnji vojaški godbi Lina Haidegger, rojena Panholzer. Na Dunaju je z nadporočnikom Ohnmayerjem se poskušala v nekem hotelu usmrtiti, a se je samo obrestila. Ohnmayer je v dunajski bolnici. Haidegger je že zopet v Ljubljani. — Postresček Kadunc je danes stal pred okrajnim sodiščem radi razžaljenja časti. Obravnava se je pa prekinila, ker je zastopnik tožiteljev izročil tudi ovadbo radi defraudacije v znesku 782 gl. Stvar ima sedaj v rokah drž. pravdnštvo.

Davek na mleko v Gorici. Goriške mlekarice, ki nosijo iz okolice v mesto mleko na vse zgodaj vsaki dan, so iz sebe, in to opravičeno, ker magistrat pobira od novega leta dalje po 4 vinarje od vsake

posode mleka. Za vsaki vrč je plačati 4 vinarje, kar napravi na leto lepo svoto. Kako jo pokriti? Podražilo se bo mleko. Drugače, pravijo, ne bodo vozile več mleka v mesto. Torej da v e k celo na tako potrebno živilo kakor je mleko! Tudi kos uzornega laškega gospodarstva na goriškem magistratu, katero je prišlo že tako daleč, da posega celo po tako potrebnem živilu kakor je mleko. Črtati postavke za laško univerzo v Trstu in druge take neumnosti, pa ne bo treba davka na mleko! Pri splošni druginji v Gorici zadene ta davek prebivalstvo prav občutno, zlasti pa delavce in reveže.

Letošnja zima. Od raznih strani prihajajo vesti o prijetni zimi. Po mnogih krajih poganjajo cvetice na dan. Iz Postojine se nam poroča: Vreme imamo kar najkrajše. Nebo je vedno vedro; po dnevu solnce toplo greje, kakor spomladi, pa tudi jasne noči niso mrzle. Ko bi bila električna razsvetljava v postojinski jami že otvorena, bi bilo vredno, sedaj v januarju napraviti izlet v Postojino! Dalje se nam poroča, da je okoli Zagreba vse zeleno. V Djakovu je pa bila, kakor poročajo hrvaški listi, te dni celo toča. Zima na Ruskem je bila, kakoršne Rusija še ni doživela. V Kiewu je 6 stopinj toplote, Dnepar je brez ledu. Kostanji poganjajo in trava zeleni. V Varšavi je 7 stopinj preko ničle. Na Japonskem in v Koreji pa imajo močno slano in iz Šangaja se poroča da je široka reka Wasun zmrznila, kar se doslej še ni dogodilo. Iz Španije se je pa poročalo, da so imeli snežene zamete. To je, kakor bi se bil svet obrnil: Na severu gorko, na jugu pa mráz!

V Ameriko jo je hotel popihati v spremstvu Antona Ljubiča iz Ločja pri Polici posestnikov sin Fr. Travnik iz Police, predno je zadostil vojaški dolžnosti. Prišla sta pa samo do Trbiža, kjer so Travnika prijeli, Ljubič je pa ušel.

Pravda pl. Lappa s štajersko deželjo. Pl. Lapp, lastnik škalskih rudnikov, je imel pravdo s štajerskim deželnim odborom, ki je nastopal proti pl. Lappu kot tožnik. Pl. Lapp je bil obsojen v plačilo 324.221 K 80 v. in vse sodne stroške, a to že v 14 dneh.

Proračun „Lege Nazionale“ za l. 1902 je sedaj natančno določen. Izdatkov bode imelo društvo 77.700 K, od te svote bo odpadlo na Primorsko v poitalijančevalne namene 43.800 K.

Samomor z dinamitom. V bližini Ljubna na Štajerskem je včeraj rudar Mat. Pečjak utaknil si dinamitno patrono v usta in jo zažgal. Učinek je bil strahovit. Glavo in prsa samomorilčeva je razneslo na drobne kosce.

Tatovi pri dragonskem polku. Pri dragonskem polku št. 5 v Mariboru zmanjkalo je mnogo obleke. Več podčastnikov je prijelih in degradiranih.

Nesreče. V Mariboru je vlivala na ogenj petrolej dekla Marija Forstner. Obleka se ji je vnela in težko ranjeno so prepeljali v bolnico. — Velikanski požar je bil v Kathalu pri Judenburgu. Zgorela sta neka 13letna deklica in nek 6letni deček.

V slikovito Bosno vabi mejnarodna panorama na Pogačarjevem trgu. V seriji, ki bo razstavljena cel prihodnji teden, pričnši z jutrišnjim dnem, se nahajajo krasne slike deloma iz Budimpešte, deloma iz Ogerske, velika večina pa predstavlja znamenite bosanske kraje. Slike bodo gotovo zadovoljile tudi razvajeno oko.

Opozarjamo na današnji oglaš umetne knjigovoznice Fr. Breskvar, ki jo priporočamo v obilna naročila. Delavnica se nahaja sedaj v »Filipovem dvorcu« na Ribjem trgu.

40.000 kron je glavni dobitek loterije za »Toplotne sobe«. Žrebanje je nepreklicno dné 16. januarja 1902.

Arretiran je bil v Pulju socijalist Dorbič, ko se je iz Trsta povrnil z laskega strankarskega socijalnodemokratskega shoda, na katerem je zastopal »dalmatinske sodruge«.

Na dražbo je prišla palača gđ. Ambrozinke v Matuljah, kjer je nekdanji znani odpadnik Krstić prodal »vino na debelo«.

Morilec Silly pomilošen. Cesar je pomiloštil od graškega porotnega sodišča k smrti na vešalih obsojenega Osvolda Sillyja, ki je umoril svojega otroka, ker ga ni imel

s čim živiti. Sodišče je na to Sillyju prisodilo 12 let težke ječe.

Naknadne občinske volitve na Reki bodo razpisane v par dneh za štiri izpraznjena mesta občinskih svetnikov.

Gozd pogorel. Včeraj je pogorel precejšnji del gozda Obrne pri Zelenju, dve uri daleč od Reke.

S koncem sveta zopet — nič. — Zadnjič smo zabeležili, da ameriški astronomi naznanjajo, da fiksna zvezda Groombridge s hitrostjo 240 kilometrov na sekundo leti naravnost proti naši zemlji. Dotično vest smo ironizirali in prav smo imeli. Dotična zvezda je od zemlje oddaljena 225 milijonov kilometrov. Ako bi zvezda na leto tudi 10 milijard kilometrov pomaknila se proti naši zemlji, potrebovala bi vendar 22.500 let, da bi premagala razdalje do naše zemlje. Po tem računu pade Groombridge šele 4. januarja l. 24.402 na našo zemljo. Nam se torej te zvezde še ni treba prav nič bati.

Velik požar v Moskvi. Kakor se iz Moskve poroča, je preteklo nedeljo gorelo poslopje zavarovalnice v Petrogradu. 30 ognjegascv je pri gašenju palo v nezavest.

Stavka na angleškem dvoru. Med angleškimi dvornimi gospodi buknil je štrajk radi — toalet, katere bi morale obleči o priliki kronanja angleškega kralja. Dogovori se vrše in upati je, da bo ta »stavka« poravnana mirnim potom.

Bestialno zabavo si je privoščilo v ogerski vasi Palanka minuli petek pet kmečkih fantov. Privezali so slaboumnega pastirja Petkovicsa na železen stol, okrog njega pa raztrosili otep slame ter jo zažgali. Pretresujoči krik nesrečnega pastirja jim je bil v zabavo. Nekaj kmetov je potem prihitelo in osvobodilo Petkovicsa, ki je bil že ves opečen in nezavesten. Zločince so prijeli orožniki.

Morilec žensk na Rivieri. Na Rivieri med Monte Carlo in Cannes potepa se roparski morilec, ki v prvi vrsti napada samo mlada dekleta. V Tamarian so dobili zabodeno in oropano neko mlado služkinjo, v bližini Cannesa je umoril neko trgovčevno hčer in jo vrget v vodnjak, nekaj dni pozneje so našli umorjeno neko prostitutko. Na železniški progi med Nico in Monte Carlo našli so na železniški progi zaklano neko 20letno prodajalko. Na licu mesta je ležal velik kuhinjski nož in moški klobuk. Doslej se še ni posrečilo priti zverinskemu človeku na sled.

Posebna vrsta človeške utrjenosti. Na Fidži-otocih v Tihem morju je najti takih ljudi, katerih organizem je tak, da prenaša zelo visoke temperature, da celo temperaturo, ki jo ima ogenj, kar potrjujejava naravoslovca dr. Hocken in dr. Colquhoun. Ta dva pripovedujeta naslednje: Na gozdni planoti bila je napravljena peč, mereča šest štirjaskih metrov. Ta peč, potlakovana s kamenjem, se je zakurila; toplomer je kazal čez 100 stopinj C. Zbranih je bilo mnogo domačinov, iz katerih sredine stopi osem mož in ti gredo v razbeljeno peč. Bosi so hodili po razbeljenem kamenju in čez pol minute so prišli nepoškodovani iz peči. Ni se jim ničesar poznalo, celo njihova obleka bila je nepoškodovana, pač prava čudo! Kaj takega se nahaja tudi v Indiji, na Japonskem, na otoku Trinidad, in si ne moremo to drugače tolmačiti, kakor da je to neka posebna vrsta utrjenosti, ki dela človeka neobčutnega, da lahko prenaša zelo visoko temperaturo.

Sorodnico umoril na sveti večer. Na sveti večer, ko vlada mej sorodniki največje prijateljstvo, je v Pragi 19letni Václav Vavra umoril 68letno vdovo Marijo Jung, mater svoje svakinje. Vavra je prinesel seboj božično darilo, gosli za sinčka svoje svakinje. Marija Jung je bila sama doma, pred njo je pa ležalo nekaj desetakov. Vavra se je polakomnil denarja, prijel je starko za vrat in jo zadavil. Ko je pograbil 38 gld., čul je, da gre po stopnjicah domov svakinja. Vavra je hitro zaprl sobo in na trkanje ni odprl. Svakinja je hitela v kuhinjo in udrila steklo pri kuhinjskih vratih. Mej tem je Vavra hitro odprl sobo in zletel po stopnjicah. Svakinja, ko je videla svojo mater zadavljeno, je imela še toliko moči, da je zakričala »Primite morilca«. Njen klic so ljudje na ulici čuli in ko je Vavra pritekel na ulico, so ga ljudje prijeli.

Konfiskacije v Avstriji. V drugem poluletu l. 1901 je bilo v Avstriji konfiskovanih 1011 tiskovin, v prvi polovici pa 1574.

Proti anarhistom. Iz Kristianije se poroča: Parlament je v sprejel poseben zakon zoper anarhiste. Nekatere točke so silno stroge in zlasti časopise bo močno prizadeto.

Od raznih strani. Avstrijski vegetarijanci so imeli te dni svoj shod na Dunaju. Sestavili so si natančen načrt svojega delovanja. — Žrtev vedeže-

valke. V Hamburgu je neka vedeževalka mladi 18letni deklici opetovano vedeževala, da ji je ženin nezvest. Vedeževalka si je vse izmislila, deklica si je to vedeževanje vzela tako k sreči, da je zblaznela.

Zopet nov zrakoplov. Najnovejši zrakoplov, ki se baje da voditi, je izne neki Severo. Za poskušnjo bode obkrožil Pariz. Obliko ima zrakoplov popolnoma drugačno, nego dosedanjí zrakoplovi.

Zažgan davčni urad. Iz Malaga se poroča, da je dne 3. januarja večja množica protestirala proti novim davkom. Množica je zažgala davčno poslopje.

Železnica iz Damaska v Meko. Turški sultan je prosil društvo inženirjev v Berlinu, da naj mu pošlje 6 inženirjev, ki bodo projektirali železniško progo iz Damaska v Meko. Vsaki inženir bi imel nalogo izvršiti samostojno 2000 kilometrov proge.

Pogorela univerza. Iz Woosterja v Ameriki se poroča: Glavno poslopje tukajšnje univerze je pogorelo. Škode je 250.000 dolarjev, zavarovalnina pa znaša samo 75.000 dolarjev.

Stroge zdravstvene naredbe. V Milwaukee je prepovedano kaditi na publični železnici. Sedaj pa je došel tam še na mestni svet predlog, da naj se prepove plivanje na ulici in vseh drugih javnih prostorih.

Nič pogrebom ob nedeljah. Iz Chicago se poroča: »Nič več ne bomo imeli pogrebom v nedeljah« je dejal nekoč John H. Hartwick, predsednik društva pogrebnikov v Cook county. »Prav nobene potrebe ni, da bi se obdrževali pogrebi ob nedeljah in poskušali se bomo sporazumeti z duhovniki, ministri in direktorji pokopališč o ti zadevi. Člani našega društva so vsi skoro brez izjeme zoper nedeljske pogrebe, ki bi se naj vršili le tedaj, kadar je bila mrličeva bolezen nalezljiva in nevarna.«

Kako je Američan osleparil slovenskega mesarja. Mesar Seršen, rodом Slovenec v Boudlen v Ameriki, je s svojimi prijatelji posebno rad jedel purane. Nedavno mu je neki Field, trgovec s perutnino prodal 20 težkih puranov. Seršen je precej visoko svoto rad plačal, ker se je pri tehtanju prepričal, da so purani res nenavadno težki. Ko je zaklal purana za puranom, pa se je Seršen prepričal, da so vsi purani pitani s — kamenjem. Fiedl se je moral radi goljufije zagovarjati pred sodiščem.

Nova zlata polja so Rusi odkrili nedaleč od Cuncuna v Mandžuriji. V Vladivostoku se je ustanovila akcijska družba, ki bode izkoristila ta obširna zlata polja.

Kotiček za liberalce »Narod« piše o likvidaciji »Unio catholica« cele članke, pri katerih igra seveda prvo ulogo agentska fantazija. Je vse zastoj, liberalni prijatelji! Niti enega zavarovanca ne dobi Hribar na ta način! — »Narod« piše: »Slovenec« ima o solidnosti in realnosti približno ravno tiste nazore, kakor sloveči Simon Held, ki je svojo solidno in realno karijero končal na novomeških vešalah. Čudno, da »Narod« v vsaki številki drugim ljudem očita nepoštenost! Čemu segati do Simona Helda? Če hočete vzgled nepoštenosti navesti, imenujte kakaga liberalnega lumpa, ki je kradel žlice! — Zopet novo »klerikalno tolovajstvo«! »Učit. Tovariš« piše: »Klerikalci so nadeli črnim svojim dušam vesele in prijazne maske«. Ker je to poročal »Učitelski Tovariš« o novem letu, se je morala ta klerikalna maskarada vršiti že med božičnimi prazniki. O tem niti »Narod« ni vedel poročati, sicer bi bil gotovo pisal, da »klerikalci« sramote svete čase. — »Rdeči Prapor« je pisal o Božiču: »Legenda nam pravi, da so razna znamenja oznanjevala porod spasitelja iz Nazareta«. Torej to, kar že 1900 let verujejo kot zgodovinsko resnico milijoni ljudi, se zdi učenjakom á la Etbin Kristan samo — legenda. Radovedni smo, ali se zdi tem možem tudi samo legenda dejstvo, da judje izkoriščujejo socdem. — Idrijska »Jednakopravnost« ob novem letu obljubljuje: »Naš list bode izhajal in naj ga postavi sto škofov ali papežev na indeks«. Če se hočejo idrijski liberalci s tem lističem še bolj kompromitirati, kakor so se doslej, se naj pa! Kot svojo imenitno nalogo v tem letu proglašajo to liberalno glasilo, da se bo posebno brigalo »za razmere po naših farovžih«. Ali mislijo s tem »briganjem« liberalci zidati idrijsko železnico, ali hočejo s tem delavcem plače zvisati, ali zboljšati mestne finance — to nam pa ni prav jasno. Vsekako misli »Jednakopravnost« postati — klerikalna, ker skrb za razmere v farovžih je vendar hiperklerikalna stvar. — Liberalna naloga. »Soča« je kot svoj novoletni program proglašila: »Naša naloga bo, razkrivati svetu vse klerikalne škandale — in vršili jo bomo brezobzirno — da končno utihnejo tisti sladki »srednjepotni« rodoljubi z dobro dušo in breami na levo in desno.« To se pravi: »Soča« bo lagala, kar se bo dalo. Polemiko proti temu stavku pa prepuščamo »Edinosti«, ako se bo sploh upala kaj reči proti »Soči«.

— Liberálne solze. Tudi »Soča« joka: »Dež. zbor kranjski je bil doslej vzor dež-

zborov glede delovanja in parlamentiranja«. Zdaj pa piše »o škandalih, ostudnosti, infamnosti, podlosti« itd. Tako je: Dokler liberalci bijejo klerikalce, je vse vzorno, če se pa ti samo ganejo, je pa naenkrat — škandal! — »Rdeči Prapor« laže, da katoliški misijonarji po Kitajskem ropajo. Ne zgražajte se vendar, rdečkarji! Če bi misijonarji to res delali, bi bili vendar — socdem! — Isti list piše: »Ne verujte krivim prijateljem, ki govoričijo, da je našemu narodu treba hranjevati vsekakršne »svetince« in »svetosti«. Naš narod nima ničesar, kar bi bilo vredno, da se mu ohranja«. Socdem. stranka res nima nič, kar bi bilo vredno, da se ohranja. — »Edinost« piše: »Baš s Kranjskega dopisujejo uradi, na čelu jim župni in večinoma še vedno najraje v izveličavni nemščini — to pa ne le samo uradom, kjer ne umejo ali nečejo umeti slovensčine, marveč tudi onim, ki imajo dovolj slovensčine zmoežnega osobja — in, kar je najžalostnejše: narodnjakom samim!« »Edinost« se je tu zopet debelo zlagala. Ravno nasprotno je res, kar se tiče župnih uradov. Prav radi bi videli tisto »večino« o kateri govori »Edinost«. Naj nam jo pove! — Po liberalni italijansko-slovenski zvezi po brumnem zgledu kranjskih liberalcev, mlo zdihuje goriška »Soča«. V zadnji številki zopet vabi Italijane, da ako so ti gospodje res liberalci, kakor se s ponosom nazivajo, in ne le talmi — liberalci, naj vendar poskrbe, da se bodo mogli vsi svoobodomiselniji močje obeh narodnosti združiti na skupno delo proti — črni internaciji! Torej v imenu narodnosti kličejo liberalni Slovenci italijanske narodne prenapetneže v boj proti kat-nar. Slovencem! »Edinost«, kje si, da molčiš o tem »narodnem škandalu«, in da le pri »klerikalcih« iščeš izdajce? — »Soča« je tretji red ubila! Pa še kako! Neka dekla tretjerednica je namreč šla v cerkev in pustila otroka ta čas pri prijateljci. Kmalu pride nazaj in otroka zopet sama pestuje; razen tega je naredila dolg, ki ga plačati ni mogla. Ta »klerikalna lumparija« je tako raztegotila pošteno »Sočo«, da hoče v sveti jezi odpraviti ves tretji red. Res, kdo bi se še potegoval za poštenje, če bi liberalcev ne bilo! — O zborovanju »Slovenske zveze« je imel »Narod« seveda poročilo po liberalnem vzorcu. Da bo to poročilo bolj dišalo »Narodovcem«, jim izdamo, da je bil »Narodov« poročevalec neki mlekozobi in še nekoliko za ušesi mokri prepirand, katerega vrline bomo naznanili gosp. ravnatelju, če se bo še enkrat prikazal pri taki priložnosti. — Naši učitelji se lahko potolažijo, če jim očita »Rodoljub«, da še svojih hlač nimajo. Saj je znano, da je neki liberalni kolovodja v nekem lepem gorenjskem mestu moral enkrat po noči od nekega obiska bežati v spodnjih hlačah... Liberalci naj torej le molče o takih stvareh! — »Učit. Tovariš« se baha, da je »vršil v preteklem letu natančno svojo dolžnost, držeč se zvesto onega programa, katerega je objavil v l. številki svojega štiridesetletnega obstanka«. Katera je neki ta številka? Od začetka je bil vendar »Učit. Tovariš« dober in pošten list. — Prijateljstvo. »Narod« je prinesel včeraj brzobjavko, v kateri se vsa krivda od Wolla odvaljuje in pripisuje Seidlnu. Kakor znano, je »Narodov« dunajski poročevalec žid Penizek. Že prej je nekoč »Narod« pisal, da je Wollfova stvar čisto zasebna zadeva. Tako se v dejanju izvršuje prijateljstvo političnih sorodnikov. O »klerikalcih« pa ne morejo nikdar dovolj grdega napisati.

Sejmi po Slovenskem od 13. do 18. januarja. Na Kranjskem: 13. v Trnovem na Notr., Zirovnici in na Vidmu poleg Krke; 17. v Kotredžu, Železnikih, na Uncu, Brezovici, v Cerkljah in Kostanjevici. — Na sloven. Štajerskem: 13. pri Novi cerkvi; 14. pri Sv. Filipu v Vračah; 17. v Kapelah pri Brezicah in v Pletrovčah. — Na Koroškem: 13. v Beljaku, Pliberku, Milštatu in Strasbergu. — Na Primorskem: 13. v Palmi in Sežani; 14. v Vidmu (8 dni).

Društva.

(Občni zbor »I. društva hišnih posestnikov« v Ljubljani) vrši se dne 31. januarja t. l. ob 7. uri zvečer v mali dvorani »Mestnega doma«. Dnevni red: 1. Poročilo za preteklo leto 1901. 2. Računski zaključek pro 1901 in proračun pro 1902. 3. Volitev odbornikov; letos izstopijo p. n. gg. A. Dreise, dr. V. Gregorič, H. Maurer, dr. I. Stare. 4. Volitev 3 pregledovalcev računov. 5. Določitev članarine za l. 1902. 6. Služajni predlogi članov, katere je pa vložiti najmanj 14 dni pred občnim zborom pisмено pri odboru. — Ljubljana, dne 9. januarja 1902. Društveni odbor.

(Seja odbora meščanske g o d b e) bode ponedeljek 13. t. m. ob 7. uri zvečer v »Mestnem Domu«.

(Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju za leto 1901/1902.) Pri

© 2000 Blackwell Science Ltd *Journal of Internal Medicine* 247: 105–112

Alojzij Kracmer
prodaja in razposojevalnica glasovirjev in harmonijev.
Sv. Petra cesta 6. Ljubljana Sv. Petra cesta 6.

♦♦ Največja zaloga glasbenega orodja. ♦♦
Zastop dvorne trdnice bratov Singl na Dunaju.
Ubiralec glasovirjev v glasbenih zavodih: „Glasbena Matica“
ter „Filharmonično društvo“ v Ljubljani.
Lastna delavnica za popraviljanje. 1211 4-4

Delavnica kleparskih, ključarskih, kovino - tiskarskih, stavbenih in galanterijskih del.

Anton Belec

Št. Vid nad Ljubljano,

izdeluje in ima v zalogi **cerkvene svetilnice** ali **stalnice**, dve po:
iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld.,
iz medenine 22, 24, 28, 32 gld.,
iz tompaka 40, 50 gld.;
obhajilne svetilnice
iz kositarja po 2 gld., iz
medenine po 5, 8, 10 gl.,
pušice z zvonički
za pobiranje

mišoščine, iz
kositarja
po gld. 150,
iz medeni-
ne po 5 gld.;
**štedilna
železna
ognjišča**,
vsa železnina
tudi razna za
vzidanje.
1154 (1-12)

Pokrivanja in barvanje zvonikov ter napeljevanje strešnih žlebov in strelododov.

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča itd. — S kritevjo zvo-
nikov prevzema ob enem tesarska dela. 1154 12-4

Predtiskarija.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsako-
vrstnih, jako ličnih **vezenin**, **krojaških potrebščin** ter
raznega **drobnega blaga** — vse po zelo zmernih cenah.
Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih
uvezujejo na vsakršno blago. 18 2

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Predtiskarija.

Stanovanje v najem.

Na Dunajski cesti št. 60 je s februarjem t. l. oddati
čedno stanovanje: 2 sobi, kabinet, velika kuhinja in shramba
za jedi. Na razpolago je tudi perilna kuhinja. 33 3-2

Domača umetalna steklarija

Av. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9, poleg „Figovca“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje
cerkvenih oken in vrat, vdelanih s katedralnim steklom ali s
svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, z jamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpreprostejšega do najfinjšega

Št. 50/Z.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana
tvrška za stavbeno in umetno steklarstvo
AVGUST AGNOLA v Ljubljani, v polnem in
lepem soglasju s gotško arhitekturo, izvršila
prav pohvalno steklarska dela v novi župni in
dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotških oblikah,
slikanih umetno na steklo v okusnih okrasnih,
strogo po gotških pravilih, v barvah nežno-svitlih
in ne vpijočih — svedoči jasno, da smo dobili
Slovenci v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki
spretnega, domačega umetnika, kateremu s
mirno vestjo zaupamo slična dela.

V prepričanju, po ostalih ofertah za to delo,
se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Avg. Agnola
prav zmernne. Priporoča se kar najtopleje vsem.
posebno pa onim cerkvenim predstojnikom,
kateri razpolagajo sicer s malimi sredstvi, pa
bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Okvirja tudi slike in podobe: prenavlja
in popravlja stare predmete.

Prevzema tudi vsa **stavbinska steklarska dela** ter priporoča svojo izborno
zalogo vsakovrstnega **steklarskega blaga**. 737 52-24

Cene jako nizke.

Žrebanje

že

v četrtek!

Srečke za „toplotne sôbe“.

Glavni dobitnik 131 18-16

kron **40.000** vrednosti.

Srečke po 1 kroni priporoča J. C. Mayer v Ljubljani.

Dr. Alojzij Kraut

uljudno naznanja **otvoritev** svoje

odvetniške pisarne

v Kamniku

v hiši gosp. Kende,

kjer je poprej bila pisarna rajkega dr. Temnikerja.

7 3-3

Stanje hranilnih vlog:
15 milijonov K.

Rezervni zaklad:
okroglo 350.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rofovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne
in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsa-
cega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje
hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega
zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim
premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je var-
nost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to
hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in
varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in
potom c. kr. poštne hranilnice. Poštne - hranilnične
sprejemnice dobivajo se brezplačno. 21 (2)